

JAN de LINT — JEAN BRONETTO

TISLATTUJEN ALKOHOLIJUOMIEN KULUTUKSESTA JA MAKSA- KIRROOSIKUOLLEISUUDESTA

Wallgren on osoittanut¹⁾, että maksakirroosikuolleisuuteen perustuvat alkoholismiluvut ja tislattujen juomien osuudet alkoholijuomien kokonaiskulutuksesta korreloivat keskenään, jos henkilöä kohden laskettu alkoholinkulutus pidetään vakiona. Tämä toteamus tukee yleistä käsitystä, että alkoholismiin vähentämiseen tähtäävän lainsäädännön tulisi suosia mietojen alkoholijuomien, kuten oluen, viinin ja siiderin, kulutusta tislattujen juomien kustannuksella.

Sovellettaessa Wallgrenin menetelmää Yhdysvaltoja koskeviin tietoihin (taulukko 1) mikään ei kuitenkaan viittaa siihen, että maksakirroosikuolleisuus ja tislattujen juomien osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta olisivat yhteydessä toisiinsa. Siinäkin tapauksessa, että erittelyssä jokaisen osavaltion kohdalla otetaan huomioon ajalliset muutokset jokaisen eri alkoholijuoman suhteellisessa kulutuksessa ja maksakirroosikuolleisuudessa, absoluuttiseksi alkoholiksi lasketun kulutuksen 100 000 galloniaa koh-

den (taulukko 2), on ilmeistä, ettei väkevien juomien osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta — tilastollisesti katsoen — vaikuta maksakirroosikuolleisuuteen.

Koska on varsin epätodennäköistä, että tislattujen juomien kulutus sinänsä (ts. sen fysiologiset ominaisuudet) vaikuttaisi aivan eri tavoin alkoholismiin Yhdysvalloissa kuin kymmenessä Wallgrenin toisiinsa vertaamassa maassa (joihin Yhdysvallatkin kuuluu), tutkittiin hänen menetelmäänsä mahdollisten artefaktien löytämiseksi, jotka voisivat selittää nämä ristiriitaiset tulokset.

Menetelmän mukaan alkoholismi (tai maksakirroosikuolleisuus) ilmaistaan mieluummin suhteessa kulutettuun alkoholimäärään kuin väestön yksikköä kohden, minkä on katsottava varmistavan henkilöä kohden lasketun alkoholinkulutuksen tunnetut vaikutukset alkoholismiin. Tietyn oikeudenkäytön alueella ja tietyinä aikana tapahtuvaa alkoholinkulutusta ei kuitenkaan pitäisi suhteuttaa alkoholismiin, ellei tiedä, miten tällainen kulutus ja k a u t u u asukkaiden kesken. Miten suuren osan al-

¹⁾ Wallgren, H.: Alkoholismi ja alkoholinkulutus. Alkoholipolitiikka 6:263—266, 1960.

Taulukko 1. Ensimmäisessä sarakkeessa esitetään tislattujen juomien prosenttinen osuus alkoholi-juomien kokonaiskulutuksesta abs. alkoholiksi laskettuna Yhdysvaltojen eri osavaltioissa v. 1961. Toisessa sarakkeessa vastaavat luvut maksakirroosikuolleisuudesta kulutetun abs. alkoholin 100 000 gallonaa kohti.

Valtio	Tislattut juomat		Maksakirroosikuolleisuus
	X ₀	X ₁	
Alabama	50,2	10,0	
Arizona	34,2	8,6	
Arkansas	42,3	7,1	
Kalifornia	44,0	10,4	
Colorado	46,3	7,7	
Connecticut	51,8	7,4	
Delaware	48,6	6,3	
Florida	53,4	7,1	
Georgia	57,4	9,6	
Idaho	39,1	4,7	
Illinois	42,7	7,2	
Indiana	31,5	8,2	
Iowa	32,9	6,7	
Kansas	47,3	8,3	
Kentucky	43,3	6,6	
Louisiana	43,0	5,4	
Maine	45,3	5,8	
Maryland	39,5	6,3	
Massachusetts	46,4	9,2	
Michigan	32,2	7,0	
Minnesota	42,3	6,0	
Missouri	40,6	7,7	
Montana	36,1	7,0	
Nebraska	39,1	6,4	
Nevada	54,9	6,2	
New Hampshire	54,1	4,9	
New Jersey	43,6	7,7	
New Mexico	35,9	7,4	
New York	42,8	10,0	
P.-Carolina	56,9	7,9	
P.-Dakota	39,8	5,2	
Ohio	35,9	7,6	
Oregon	39,3	6,6	
Pennsylvania	31,7	7,7	
Rhode Island	35,4	9,3	
E.-Carolina	59,3	6,8	
E.-Dakota	46,0	6,0	
Tennessee	44,9	7,6	
Texas	33,7	6,6	
Utah	44,7	6,8	
Vermont	43,2	4,4	
Virginia	50,3	6,4	
Washington	41,1	6,2	
L.-Virginia	43,2	8,0	
Wisconsin	33,4	4,9	
Wyoming	47,1	5,1	

Korrelaatiokerroin $r_{x_0x_1} = .05$ N.S.

Taulukko 2. Eri alkoholijuomien abs. alkoholina ilmaistun suhteellisen kulutusosuuden muutos vuodesta 1950 vuoteen 1961 (1950 = 100) verrattuna abs. alkoholin kulutukseen suhteutetun maksakirroosikuolleisuuden vastaavaan muutosindeksiin Yhdysvaltojen osavaltioissa.

Valtio	Väkevät juomat			Maksakirroosikuolleisuus
	X ₁	X ₂	X ₃	
Alabama	91	71	120	125
Arizona	98	93	102	191
Arkansas	86	109	114	81
Kalifornia	101	105	95	116
Colorado	111	95	90	128
Connecticut	113	109	83	134
Delaware	104	104	94	124
Florida	100	127	93	131
Georgia	115	59	90	94
Idaho	105	111	95	142
Illinois	107	92	95	120
Indiana	102	80	101	117
Iowa	93	83	104	124
Kansas	97	82	105	136
Kentucky	110	69	96	104
Louisiana	89	107	109	138
Maine	114	67	93	89
Maryland	108	109	92	143
Massachusetts	121	101	83	117
Michigan	107	98	95	132
Minnesota	103	111	95	171
Missouri	106	88	97	126
Montana	89	80	110	148
Nebraska	98	91	101	139
Nevada	105	100	92	119
New Hampshire	124	102	79	108
New Jersey	118	98	87	132
New Mexico	97	84	110	123
New York	118	102	86	153
P.-Carolina	98	135	96	98
P.-Dakota	85	75	118	140
Ohio	105	102	96	122
Oregon	102	278	82	132
Pennsylvania	119	93	92	118
Rhode Island	107	130	90	152
E.-Carolina	93	178	102	161
E.-Dakota	91	123	130	171
Tennessee	102	165	92	102
Texas	99	112	98	120
Utah	131	70	87	200
Vermont	114	129	85	64
Virginia	91	94	113	139
Washington	109	104	92	121
L.-Virginia	96	73	109	119
Wisconsin	113	91	94	125
Wyoming	99	103	100	100

Korrelaatiokerroin $r_{x_1x_4} = .05$ N.S.; $r_{x_2x_4} = .03$ N.S.; $r_{x_3x_4} = .17$ N.S.

koholinkäyttäjät muodostavat täysikasvuisesta väestöstä? Jakautuuko heidän juomisensa normaalisti vai osoittaako se vinoutta sekä vähäisen että kohtuuttoman juomisen suuntaan?

Koska ei ainoastaan henkilöä kohden laskettu alkoholinkulutus vaan myös tällaisen kulutuksen jakautuma vaihtelee huomattavasti eri maissa, pitäisi seikkaperäisen erittelyn, jonka tarkoituksena on jokaisen alkoholijuoman suhteellisen kulutuksen ja alkoholismien välisen yhteyden mittaaminen, ihannetapauksessa kontrolloida henkilöä kohden lasketussa alkoholinkulutuksessa kuin myös tämän jakautumassa ilmenevät eroavuudet.

Käytännössä alkoholinkulutuksen jakautumassa esiintyvien vaihtelujen kontrolloiminen on kuitenkin varsin vaikea tehtävä,

koska yleensä ei tiedetä, miten suuri osa täysikasvuisesta väestöstä tietyn oikeuskäytön alueella on alkoholinkäyttäjiä ja miten paljon alkoholia he käyttävät.

Tällaisen kontrollin puuttuessa on kuitenkin vaikea tulkita edellä esitetyt tulokset mielekkäästi. Näyttää siltä, että sellaisissa Wallgrenin näytteeseen sisältyvissä maissa, joissa juodaan etupäässä väkeviä juomia, on sattumalta ollut suhteellisen pieni määrä normaaleja, kohtuullisia juojia ja että hänen saavuttama tulos sen takia johtuu pikemminkin historiallisesta kuin toiminnallisesta yhteydestä valtaosaltaan väkevien juomien kulutuksen ja alkoholismien suostuvan juomatavan välillä. Tämä selittäisi, miksi hänen menetelmänsä muihin tietoihin sovellettuna ei anna samanlaisia tuloksia.